

Treklanger, övertoner och ackordanalys i A-moll

En **treklang** består av grundton, ters och kvint. För att skapa en treklang inleder vi med valfri ton i en specifik skala och spelar sedan **varannan ton från den tonen räknat**. Det ger oss tonerna 1, 3 och 5 räknat från den ton som man inleder med. En ren A-mollskala innehåller tonerna A, B, C, D, E, F, G. Om vi till exempel vill spela en treklang med start på tonen A, i en ren A-mollskala, så ger det tonerna A, C och E.

Detta sätt att spela – 1-3-5 – är djupt rotat i **naturens egen akustik**. En ton är egentligen inte bara en ton, utan en hel serie av **övertoner**. Det är flera frekvenser som ljuder samtidigt, men grundtonen hörs starkast. Övertonerna följer ett visst mönster: först en oktav, sedan en kvint, sen kvart, sen ters och så vidare. Därför känns t.ex. tersen så naturlig – den finns **inbyggd i ljudet** självt.

Dur eller moll – vad avgör?

Det är **avståndet mellan de två första tonerna** i treklngen som avgör om den är dur eller moll. Specifikt:

- Om avståndet mellan treklngens första och andra ton är en **liten ters** (3 halvtoner) är treklngen en molltreklang.
- Om avståndet mellan treklngens första och andra ton är en stor **ters** (4 halvtoner) är treklngen en durtreklang.

Till exempel:

- A, C, E → liten ters (A–C) → **A-moll**
- C, E, G → stor ters (C–E) → **C-dur**

Ackorden i A-moll (ren moll)

Om vi bygger treklanger på varje ton i **ren A-mollskala** (A, B, C, D, E, F, G), får vi:

1. **A–C–E** → A-moll
2. **B–D–F** → B-diminished (moll med sänkt kvint)
3. **C–E–G** → C-dur
4. **D–F–A** → D-moll
5. **E–G–B** → E-moll
6. **F–A–C** → F-dur
7. **G–B–D** → G-dur

Därmed får vi tre mollackord, tre durackord och ett ackord (B–D–F) som är moll med **förminskad**, sänkt, kvint – vanligt i jazz och bossa nova.

Om du skriver en låt i A-moll och håller dig till dessa ackord, skriver du i **ren A-moll**. Det är den grundläggande naturliga mollskalan – utan några ändringar.

Och sen då?

Det finns mer att säga om moll. **Ren moll** är bara en av tre varianter. De andra två är:

- **Harmonisk moll** – där den sjunde tonen i skalan höjs (G blir G# i A-moll) och den femte treklängen ändras från moll till dur
- **Melodisk moll** – där både sjunde och sjätte tonen höjs.

Men det sparar vi till nästa gång. Poängen här är:

- Att förstå treklanger som “varannan ton”.
- Att känna igen deras karaktär (dur eller moll).
- Att se hur dessa treklanger bygger ackorden i en tonart.

